

SKAITMENINĖS
ATSKIRTIES MAŽINIMAS
KEIČIANTIS KARTŲ PATIRTIMI

Gairės savanoriui konsultantui

3. Konsultacijų tema – SAUGUMAS IR SKAITMENINĖS TECHNOLOGIJOS

Kaip išmokyti saugesnio elgesio
negąsdinant klausytojų?

...Ar išeidami iš namų užrakinote duris?...

Tikriausiai nenorėtum, kad klausytojai nuspręstų, jog **internetas yra pavojinga vieta**, kurios verčiau reikėtų vengti? Neužversk jų ilgiausiu grėsmių ir pavojų sąrašu, leisk pirmiausia jiems pajusti interneto naudą, o saugumo patarimus pateik palaipsniui.

Esant progai, paaiškink šiuos dalykus

Slaptažodžiai

Naudokite saugius slaptažodžius, sudarytus iš raidžių ir skaitmenų. Jie turi būti sunkiai atspėjami, bet lengvai įsimenami. Neatskleiskite jų kitiems

Įtartini laiškai

Negalima pasitikėti kiekvienu gautu elektroninio pašto laišku, netgi jei nurodytas jo siuntėjas jums pažįstamas. Geriausia visus keistus ir neaiškius priedus turinčius laiškus iškart pašalinti. Niekada laiškuose nesiųskite įvairių slaptažodžių, kreditinių kortelių ar prisijungimo prie banko duomenų. Bankai atsiųsti tokių dalykų niekada neprašo. Iškilus neaiškumams, skambinkite į savo banką.

Registravimas

Daugelis svetainių prašo lankytojų registruotis. Jei nebūtina, nesiregistruokite. Dažnai tokia registracija tėra vienas iš būdų surinkti lankytojų asmeninę informaciją ir juos užversti reklaminiiais bei kitais nepageidaujamaiais laiškais.

Antivirusinės priemonės

Labai svarbu, kad kompiuteryje (išmaniajame telefone taip pat!) būtų įdiegta antivirusinė programa. Ji apsaugo nuo iš interneto ar kitaip galinčių patekti ir kompiuterį užkrėsti kenksmingų programų. Dauguma kompiuterių parduodami su jau įdiegtomis antivirusinėmis programomis, tačiau reikia įsitikinti, kad jos veikia ir nėra pasenusios. Antivirusinės programos turėtų kas keletą dienų pačios atsinaujinti internetu.

Socialiniai tinklai

Socialiniai tinklai yra puiki bendravimo su kitais priemonė. Tačiau tikrai nereikia visiems žinoti jūsų namų adreso ir kada jūsų nebūna namuose.

Saugaus elgesio internete pamokėlė

www.epilietis.eu/tau

1

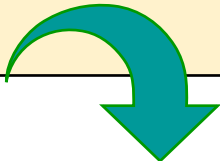
*Rekomenduojame
perskaityti!*

1. Asmens duomenys.
2. Skaitmeninė tapatybė ir jos apsauga.
3. Duomenų apsauga.
4. Saugus elgesys socialiniuose tinkluose.
5. Kaip apsisaugoti nuo sukčių ir melagingos informacijos?
6. E. paslaugos saugiau.

Medijų raštingumas ir kritinis mąstymas

Norint gauti naudos iš skaitmeninių technologijų, **reikia įgyti tam tikrų žinių ir gebėjimų.**

Nepakanka mokėti mikliai naudotis išmaniuoju įrenginiu ir žinoti, kaip kurti stiprius slaptažodžius. **Greta techninių įgūdžių reikia ir kity,** dažniausiai su pačiu informacijos turiniu susijusių gebėjimų.

Todėl pasistenkite savo klausytojams **paaiškinti** šiuos dalykus:

SKAITMENINĖS
ATSKIRTIES MAŽINIMAS
KEIČIANTIS KARTŲ PATIRTIMI

Kaip veikia žiniatinklis

Informacijos žiniatinklyje peržiūra labai skiriasi nuo knygų ar žurnalų skaitymo. Pradedantieji internautai **turi suprasti, kaip žiniatinklis veikia**. Ir išmokti nepasiklysti bei nepamiršti tikslo einant iš vieno tinklalapio į kitą.

„Dabar, kai esu vyresnio amžiaus ir mažiau judu, mieste lankausi daug rečiau. Galimybė pirkti internetu man labai padeda!“

Informācijas atranka

Pagal ivestus raktažodžius paieškos sistemos duoda vienokj ar kitokj rezultatā. Vartotojai turi suprasti, kad šie rezultatai nebūtinai yra patys geriausi. Gebėjimas sumaniai ieškoti informācijas yra svarbus ir neiškart jgyjamas. Taip pat **būtina išmokti kritiškai suvokti gautā informacijā**. Nemažas pasiekimas jau yra sugebėjimas atskirti naudingā informacijā nuo reklamų.

WWW...

Ne viskas internete yra tiesa

Labai svarbu kritiškai vertinti visą internete pateikiamą informaciją. Kiekvienas gali prikurti įvairiausių svetainių apie bet ką ar parašyti kitų žmonių svetainėse.

Stenkitės lavinti savo klausytojų sveiką **kritinį mąstymą** užduodami jiems klausimus: „Ar tai gali būti tiesa? Ar galima rasti tokios pat informacijos kituose šaltiniuose? Kas, jūsų nuomone, šią informaciją galėjo paskelbti ir koku tikslu?“

„Nors mėgstu su draugais pasidalinti vakarėlio nuotraukomis, stengiuosi, kad pašaliniai jų nematytų. Gerai pagalvoju prieš ką nors paskelbdamas ir dažnai pasitikrinu savo privatumo nuostatas.“

Daugiau nei pramoga

Gebėjimas naudotis skaitmeninėmis technologijomis yra viena, o gebėjimas iš to turėti naudos – visai kas kita. Smagu žaisti kompiuterinius žaidimus arba internete skaityti jus dominančius dalykus. Tačiau geriausia išmokti naudojantis internetu **taupyti** savo **laiką ir pinigus**. Mokėjimas **tikslingai** naudotis internetu gali būti labai naudingas.

SKAITMENINĖS
ATSKIRTIES MAŽINIMAS
KEIČIANTIS KARTŲ PATIRTIMI

SKAITMENINĖS
ATSKIRTIES MAŽINIMAS
KEIČIANTIS KARTŲ PATIRTIMI

SĖKMĖS!

<https://www.langasiateiti.lt/projects/lietuvoje/skaitmenines-atskirties-mazinimas/>

